

K A R D É S L A N T

A TÖRTÉNELMI VITÉZI REND, PEST TÖRZSSZÉKÉNEK
KULTURÁLIS ÉS IRODALMI HÍRLEVELE 2021. OKTÓBER

XXXXXXXXXX

Október 2. **A ZENE** ünnepe

„Kezdetben van a csend, és a zene a csendből jön. Azután következik az a megmagyarázhatatlan csoda, ami a legkülönbözőbb hangzások és struktúrák alkotta folyamatokból összeáll. Aztán visszatér a csend. A csend voltaképpen a zene előfeltétele.” - mondja Martin Meyer.

A zene a legnagyobb jótétemény, amit a halandók ismerhetnek - fogalmazta meg J. Addison - az 1600-as évek végén. Kodály így vall ugyanerről: „Lehet élni zene nélkül is. A sivatagon át is vezet út. De mi (...) azt akarjuk, hogy az ember ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos réteken.” Valóban, a zene kincs, sokféle muzsika öleli körül mindennapi életünket, bátorít, lelkesít, vigasztal...; szeret minket, embereket. „Aki zenével indul az életbe, bearanyozza minden későbbi tevékenységét, az életnek olyan kincsét kapja ezzel, amely átsegíti sok bajon. A zene tápláló, vigasztaló elixír, és az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.” (Kodály Zoltán)

Október 2. **Szent őrzőangyalok**

Az őrzőangyal ünnepe a hálás hódolat liturgiája Istennel szemben, aki maga küldi le szent angyalát hozzánk szolgálatunkra és védelmünkre. Egyúttal ennek az ünnepnek erősítenie és mélyítenie kell bennünk a szent őrzőangyalunk iránt az öntudatot és a hitet. És ezzel növelnie kell bennünk önmagunk és embertársaink lelkének megbecsülését is, hiszen, íme, Isten is egy tiszta szent angyal által őrizteti azt. - Az ünnep Spanyolországban keletkezett s onnan terjedt a XVI. században Franciaországba. II. Ferdinánd császár kérelmére engedélyezte V. Pál pápa (1605-1621) a császári államokban, amelyekben mindig szeptember első vasárnapján, a többi templomokban X. Kelemen pápa (1670-76) rendeletére október 2-án, Szent Mihály ünnepe után való első szabad napon ünnepelték. Ma X. Pius rendeletére, az összes nyugati egyházakban október 2-án ünnepelik meg.

Október 4. **Pázmány Péter születésnapja**

Pázmány volt a magyarországi katolikus megújulás lelke; ékesszóló prédikációival, előszóval és a sajtó útján folytatott hitvitáival, amelyekben a lángész, mély tudomány és az általa irodalmivá formázott nyelv hatalmas ereje nyilvánult meg, a protestantizmus fölötti diadalok hosszú sorát aratta. Hatalmas szónoklatai és vitatkozásai sokakat vezettek vissza a protestantizmusból az elhagyott egyházba, így Forgách Miklós és Forgách Zsigmond grófokat, Thurzó Kristófot és Esterházy Miklóst. Pázmány mint a magyar katolikus egyház feje, felhasznált minden eszközt, amelyet igénybe lehetett venni és törvény nem tiltott, hogy az egyháza rovására elhatalmasodott protestantizmus terjeszkedésének útját állja, s azt gyengítse. Az általa visszatérített főrangú családok számát harmincra teszik. Ezek között szerepelnek az Erdődyek, Draskovichok, Pálffyok, Hallerek, Kornisok, Bosnyákok, Koháryak. Ő vezette vissza az egyházba Zrínyi Györgyöt, Bethlen Gábor özvegyét, Brandenburgi Katalint és Rákóczi György fejedelem testvérét, Rákóczi Pált.

Október 4. **Átadják a Ferenc József hidat, ma Szabadság híd**

Szabadság híd (korábban: Ferenc József híd)

-Mit olvasol, édes fiam?
-Egy gyönyörű tündérmesét.
-Tedd le, tedd le! Olvasgasd ma
Magyarország történetét.
Olvasgass ma Damjanicsról,
Kiss Ernőről, Nagy Sándorról...
Olvass, fiam, az aradi
Tizenhárom tábornokról.

Magyarország története
Hulló könnyel van beírva:
A szabadság Istennője
Minden lapját tele sírta.
De egy sincsen olyan gyászos
Mint az, amely ő rólok szól...
Olvass, fiam, az aradi
Tizenhárom tábornokról.

Négyet köztük agyonlöttek.
Kilencet felakasztottak...
Bátran mentek a halálba,
Egy szóval sem rimánkodtak.
Zokogó szél sír a rónán,
Bús panasz kél a halmokról...
Olvass , fiam, az aradi
Tizenhárom tábornokról.

Tudod-e, hogy miért haltak meg
Azok a nagy , hős leventék?
Jól jegyezd meg, jól tanúld meg:
Mert a hazát hön szerették.
Szeresd te is!... S a hősökért
Ima száljon ajakadról...
Tedd le azt a tündérmesét!
Olvass , fiam, az aradi
Tizenhárom tábornokról.

Pósa Lajos: Mit olvasol édes fiam?

Október 8. **Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya**

Magyarok Nagyasszonya a szegedi dóm oltárképén

„ nostri tu, et filius tuus. Oh Mária, ég s föld királynéja! uralkodjál te és a te fiad rajtunk! Te légy a magyarok Nagyasszonya!"

„Mennyek királynője, e világ jeles újjászerezője, végső könyörgéseimben a szentegyházat a püspökökkel, papokkal, az országot a néppel s az urakkal a te oltalmadra bízom; nekik utolsó istenhozzádöt mondvá lelkemet kezedbe ajánlom.” (Szent István)

„Hazánk ezeréves fennállása a legnagyobb talány. Nem omlott össze annyi történelmi pörölycsapás alatt. Kiépült irtózatossá sebeiből, pedig elfolyt a vére. Ám betegágyánál életmentő édesanyja örködött: a Magyarok Nagyasszonya. És ha a ma magyarját valami fenntartani és vigasztalni tudja, csak ez a történelmi gondolat lehet!” (Mindszenty bíboros, Budapest, 1946. május 25.)

A Magyarok Nagyasszonya megnevezés Szűz Mária egyik elnevezése, mely kifejezi különleges kapcsolatát Magyarországgal.

A Boldogságos Szűz Máriát Szent István országfelajánlása alapján nevezzük Magyarországi Királynőjének vagy a Magyarok Nagyasszonyának (Magna Domina Hungarorum, Patrona Hungariae). Mária Országának ünnepe kezdetben a koronafelajánlás napjához (augusztus 15.) kötődött. Töretlen nemzeti hagyományt szentesített hivatalosan is XIII. Leó pápa, amikor 1896-ban a honfoglalás ezeréves évfordulóján az akkori esztergomi prímás-érsek, Vaszary Kolos kérésére október második vasárnapjára engedélyezte népünknek a "Magyarok Nagyasszonya" ünnepet. X. Szent Pius pápa tette át október 8-ra. A II. Vatikáni zsinat után a Magyar Püspöki Kar áthelyezte szeptember 12-re, de 1984-től ismét október 8-án üljük ünnepet.

Magyarságunk több mint ezer éves történelme megalapozta Máriatiszteleletünket és a Magyarok Nagyasszonya ünnepet. Mi magyarok hódító háborút sosem folytattunk, gyarmataink nem voltak, nekünk folyton csak védekezni kellett. Megtartani és fenntartani a hitet, a meggyőződést, kitartani keresztény magyarságunk és önálló államiságunk mellett. A hadseregnél, államhatároknál, kerítésekénél, várfalaknál és bástyáknál fontosabb az a

szellemi-lelki erő, amelyet a Boldogasszony iránti ragaszkodásunkban is megmutattunk. Ha visszapillantunk a nagy történelmi eseményekre, elcsodálkozhatunk, micsoda sebeket ejtett rajtunk az ezer év.

A fatimai Magyarok Nagyasszonya kegyeszobor

Október 10. **Regnum Marianum** alapkövének letétele

A Regnum Marianum 1938-ban, előtte Csengery Antal szobra

„Ezen templom nemcsak egyszerű plébániai templomnak készül, hanem Szent István király ezeréves gondolatának országos szimbóluma akar lenni, mely éppen a szocialista munkásnegyedben, honnan a kommunizmus romboló munkája megindult, akarja hirdetni Mária országának törhetetlen tradícióit.”
(Zichy Gyula kalocsai érsek)

A Regnum Marianum fogadalmi templom volt, s 1919 után annak emlékére építették, hogy Magyarország megszabadult a tanácsköztársaságtól.

“Emeljük e templomot, hogy maradandóan emlékeztessen mindenkit a vörös rémuralom borzalmaira, melyeket ránk zúdított egyházunkról és hazánkról megfélemezett hűtlenség, önzés és gyűlölködés. Emeljük e templomot, hogy a megcsonkítás és anyagi romlás közepette fenn hirdesse és szolgálja az ezer éves integer-Magyarország, a történelmi Regnum Marianum gondolatát.”

Október 11. **Horthy Miklós megalapítja a Corvin-kitüntetések**

A **magyar Corvin-lánc** a Szent István-rend után következő legnagyobb magyar állami kitüntetés, amelyet olyan személyek kaphatnak, akik különleges módon járultak hozzá a magyar közgondolkodás jobbításához, a tudományhoz és a kultúrához. Más kitüntetések birtokosaitól eltérően a kitüntetettek testületet alkotnak, amely időszakonként összeül és eszmecserét folytat Magyarország helyzetéről.

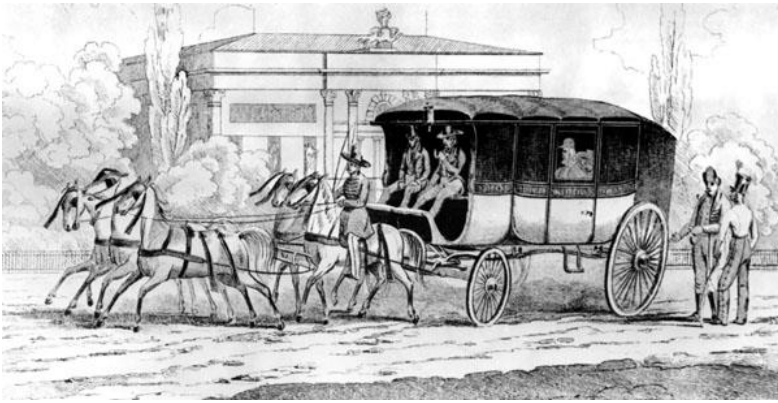
A Corvin-lánc kitüntetést eredetileg 1930-ban alapította Horthy Miklós, Magyarország kormányzója. A kitüntetést a magyar kormány 2001-ben újraalapította, de a 2002-es kormányváltás után már nem kapott senki sem Corvin-láncot, az indoklás szerint azért, mert ez a kitüntetés a Horthy-korszakot idézte és a megállapításának módját is kifogásolták. A 2010-es kormányváltás után két évvel, 2012-ben adták át újra ezt a kitüntetést.

A Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény 2. melléklete szerint a Corvin-lánccal adományozottak száma egy időben a tizenötöt nem haladhatja meg. 2012-ben öten kapták meg a díjat, így a viselők száma 13-ra emelkedett, majd 2013 óta 12 főre csökkent.^[3]

A 86/2012. (IV. 26.) számú kormányrendelet szerint a kitüntetés az állam tulajdona.^[4]

Október 15. **Elindul Budapest és Bécs között a személyszállító postakocsi**

Bécs és Budapest között 1750. október 15-én indult meg a személyszállító postakocsi – a közbeszédben elterjedt nevén: delizsánsz – forgalom. 1752. szeptember 18-tól már menetrendszerűen közlekedett. Az éjszaka is közlekedő delizsánszt gyorskocsinak nevezték. Az országos hálózat csomópontja Budán, a mai Batthyány téri vásárcsarnok helyén álló postaház volt. A menetrend szerinti járatok innen indultak Bécsbe eleinte hetente, majd naponta, később pedig az ország különböző pontjai felé. A vasúti közlekedés csak a XIX. század végén tette fölöslegessé a delizsánszt – 1888-ban állították le. Ma már csak az I. kerületi Gyorskocsi utca neve emlékeztet rá.

Október 20. **megszületik Balassi Bálint**

*„Vitézek, mi lehet ez széles föld felett
szebb dolog az végeknél?
Holott kikeletkor az sok szép madár szól,
kivel ember ugyan él;
Mező jó illatot, az ég szép harmatot
ád, ki kedves mindennél.”*

Balassi Bálint a magyar irodalom és a XVI. századi reneszánsz kiemelkedő alakja. Zólyom várában született arisztokrata, nyers földesúr volt és ugyanaz a gazdag mulatozó életet élte, mint a többi főnemes. Kitűnő nevelést kapott

Bornemissza Pétertől. Balassi Bálint nevét régebben Balassa Bálintnak mondták; voltak, akik úgy vélték, hogy tulajdonképpen Balázsinnak kell kimondani ezt a régi családnevet ; ő maga különbözőképpen írta saját nevét; a híres família különböző tagjait is hol Balassiként , hol Balassaként említik a kortársak is, az utókor is.

Október 23. **Az 1956-os forradalom**

MENNYBŐL AZ ANGYAL – MENJ SIETVE

*Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog a karácsony.
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés, éhség.
Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék.
Szólj hangosan az éjszakából:
Angyal, vigyél hírt a csodáról.*

*Csattogtasd szaporán a szárnyad,
Repülj, suhogj, mert nagyon várnak.
Ne beszélj nekik a világról,
Ahol most gyertyafény világol,
Meleg házakban terül asztal,
A pap ékes szóval vigasztal,
Selyempapír zizeg, ajándék,
Bölcs szó fontolgat, okos szándék.
Csillagszóró villog a fákról:
Angyal, te beszélj a csodáról.*

*Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A Csendes Éjben égni kezdett –
És sokan vetnek most keresztet.
Földrészek népe nézi, nézi,
Egyik érti, másik nem érti.
Fejük csóválják, sok ez, soknak.
Imádkoznak vagy iszonyodnak,*

*Mert más lóg a fán, nem cukorkák:
Népek Krisztusa, Magyarország.*

*És elmegy sok ember előtte:
A Katona, ki szíven döfte,
A Farizeus, ki eladta,
Aki háromszor megtagadta.
Vele mártott kezet a tálba,
Harminc ezüstpénzért kínálta
S amíg gyalázta, verte, szidta:
Testét ette és vérét itta –
Most áll és bámul a sok ember,
De szólni Hozzá senki nem mer.*

*Mert Ő sem szól már, nem is vádol,
Néz, mint Krisztus a keresztfáról.
Különös ez a karácsonyfa,
Ördög hozta, vagy Angyal hozta –
Kik köntösére kockát vetnek,
Nem tudják, mit is cselekesznek,
Csak orrontják, nyílnak, gyanítják
Ennek az éjszakának a titkát,
Mert ez nagyon furcsa karácsony:
A magyar nép lóg most a fákon.*

*És a világ beszél csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államférfi parentálja,
Megáldja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérdik, hogy ez mivégre kellett.
Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?
Mért nem várta csendben a végét?
Miért, hogy meghasadt az égbolt,
Mert egy nép azt mondta: „Elég volt.”*

*Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérdik: mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik –
Ők, akik örökségbe kapták –:
Ilyen nagy dolog a Szabadság?*

*Angyal, vidd meg a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
– A költő, a számár, s a pásztor –*

Luther a katolikus egyház megreformálása érdekében tett közzé vitairatát. Luther téziseiben elutasította a búcsúcédulák árusítását, elítélte a búcsú gyakorlatát, illetve a búcsúval való visszaéléseket, bírálta a bűnök pénzzel való megváltását. Luthert a pápa kiátkozta és kiközösítette.

A tételeket 1517 végén Lipcsében, Nürnbergben és Bázelen is kinyomtatták, Róma teljes mértékben elutasította ezeket a gondolatokat. Luthert eretnekséggel gyanúsították, 1518 elején a Domonkos-rend hivatalosan is vádat emelt ellene, majd Rómába hívták. X. Leó pápa - féltve Bölcs Frigyes szász választófejedelemmel, Luther védnökével való jó kapcsolatát - engedélyezte, hogy csak az augsburgi birodalmi gyűlésen hallgassák ki a pápai legátus (követ) előtt. A meghallgatás eredménytelenül zárult, Luther nem vonta vissza kijelentéseit. 1521-ben a pápa kiátkozta, birodalmi átokkal sújtották, bárki szabadon üldözhetette, meg is ölhetette.

Október 1.

- [Lisieux-i Szent Teréz](#)
- [A zene világnapja](#)
- [Megszületett Urmánczy Nándor, 'a megalkuvás nélküli magyar'](#)

Október 2.

- [Szent őrzőangyalok](#)
- [Elhunyt Lesznai Anna](#)

Október 3.

- [Szabó Lőrinc halála](#)

Október 4.

- [Assisi Szent Ferenc](#)
- [Megszületett Pázmány Péter, a magyarországi katolikus megújulás vezető alakja](#)

Október 5.

- [Habitat világnap](#)
- [Elhunyt Bethlen István, Magyarország miniszterelnöke](#)
- [Megszületett Xántus János magyar etnográfus, természettudós, utazó, néprajzkutató](#)

Október 6.

- [Aradi vértanúk gyásznapja](#)
- [Batthyány Lajos kivégzése](#)
- [Karthauzi Szent Brúnó](#)
- [Építészet világnapja](#)
- [Elhunyt Mándy Iván](#)

Október 7.

- [Rózsafüzér királynője](#)
- [A látás világnapja](#)
- [Megszületett Felsőbüki Nagy Pál](#)

Október 8.

- [Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya](#)
- [Megszületett Bethlen István, Magyarország miniszterelnöke](#)
- [Megszületett Tormay Cécile, író, műfordító, közéleti szereplő](#)

Október 9.

- [Megszületett Segner János, a „turbina atyja](#)
- [Elhunyt Simonyi Károly, a villamosságban nemzetközi hírű tudós](#)

Október 10.

- [A Regnum Marianum alapkövetétele](#)
- [Kivégezték Csány Lászlót, az 1848-49-es szabadságharc méltatlanul elfeledett kormánybiztosát](#)
- [Prohászka Ottokár születése](#)

Október 11.

- [Elhunyt Guyon Richárd honvédtábornok](#)
- [Horthy Miklós kormányzó megalapítja a Corvin-kitüntetések](#)

Október 12.

- [Elhunyt Corvin János](#)
- [Megszületett Gulácsy Lajos festőművész](#)
- [Klebelsberg Kunó halála](#)

Október 13.

- [A kenyérmezei csata](#)

Október 14.

- [Elhunyt Alexits György matematikus](#)

Október 15.

- [Elhunyt Boráros János, Pest város főbírája, alpolgármestere](#)

Október 16.

- [A kenyér világnapja](#)

- Mehalt Nyíró József

Október 17.

- Antiochiai Szent Ignác
- Deák Ferenc születésnapja
- Megszületett Dugonics András piarista szerzetes, író, az első magyar regény írója.

Október 18.

- Megszületett Ipolyi Arnold püspök, történész

Október 19.

- A második rigómezei csata

Október 20.

- Balassi Bálint születésnapja

Október 21.

- Krúdy Gyula születésnapja

Október 22.

- Elhunyt Arany János
- Liszt Ferenc születésnapja
- Meghalt Szent-Györgyi Albert

Október 23.

- Az 1956-os forradalom és szabadságharc kezdete
- Kapisztrán Szent János
- Heim Pál halála
- Meghalt Teleki Blanka

Október 24.

- Meghalt Reményik Sándor
- Meghalt Bíró László József, a golyóstoll szabadalmaztatója

Október 25.

- Az első magyar hivatalos színelőadás napja
- Az iparművészeti múzeum átadása
- Elhunyt Fadrusz János

Október 27.

- Báthory Gábor erdélyi fejedelem halála
- Gróf Bethlen Miklós halála
- Elhunyt Csonka János
- Kazinczy Ferenc születésnapja

Október 28.

- [Kisfaludy Sándor halála](#)
- [Stein Aurél halála](#)

Október 29.

- [II. Rákóczi Ferenc hazatért](#)
- [Megszületett Körösfői-Kriesch Aladár festő, iparművész](#)
- [Elhunyt Pulitzer József](#)
- [Steindl Imre, az Országház tervezője születésnapja](#)

Október 30.

- [Elhunyt Gárdonyi Géza](#)

Október 31.

- [A reformáció emléknapja](#)

Tisztelt Rendtársaim! Ha fenti címekből valami még felkelti figyelmeteket, keressetek rá az interneten!

Kellemes időtöltést kívánva, üdvözlettel, vitéz Balog Barna tkp.